

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № ___ від ___ 20__ р.

Рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки та управління
виробничим і комерційним бізнесом
протокол № ___ від «__» _____ р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

I семестр 2020-2021 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність 051 Економіка
освітня програма: - Економіка підприємства (ЕП)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітня програма: - Підприємництво (П)
- Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ПТБД)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Керівник практичних занять:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейсрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

INTRODUCTION TO SCIENTIFIC RESEARCH

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

I семестр 2020-2021 курс силабус

218-ЕП-Д19

Лекції: четвер 3 пара (конференції ZOOM)

Аудиторія: 3.504 (конференції ZOOM)

Практики:

Четвер 2 пара. 3.504 (конференції ZOOM)

Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент).

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: пильнуйте за розкладом консультацій у 1 семестрі.

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейсрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 аудиторія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія наукових досліджень і методика здійснення досліджень конкретних проблем економіки на основі загальнонаукових та емпіричних наукових прийомів, що дає змогу досліджувати економічні і соціальні процеси у їх спорідненості, відмінності та історичному аспекті. Ці прийоми особливо ефективні при застосуванні методів системного дослідження соціально-економічних процесів з урахуванням тієї обставини, що вони постійно повинні удосконалюватися разом з науково-технічним і соціально-економічним прогресом суспільства.

Міждисциплінарні зв'язки: наведено на рис. 1.

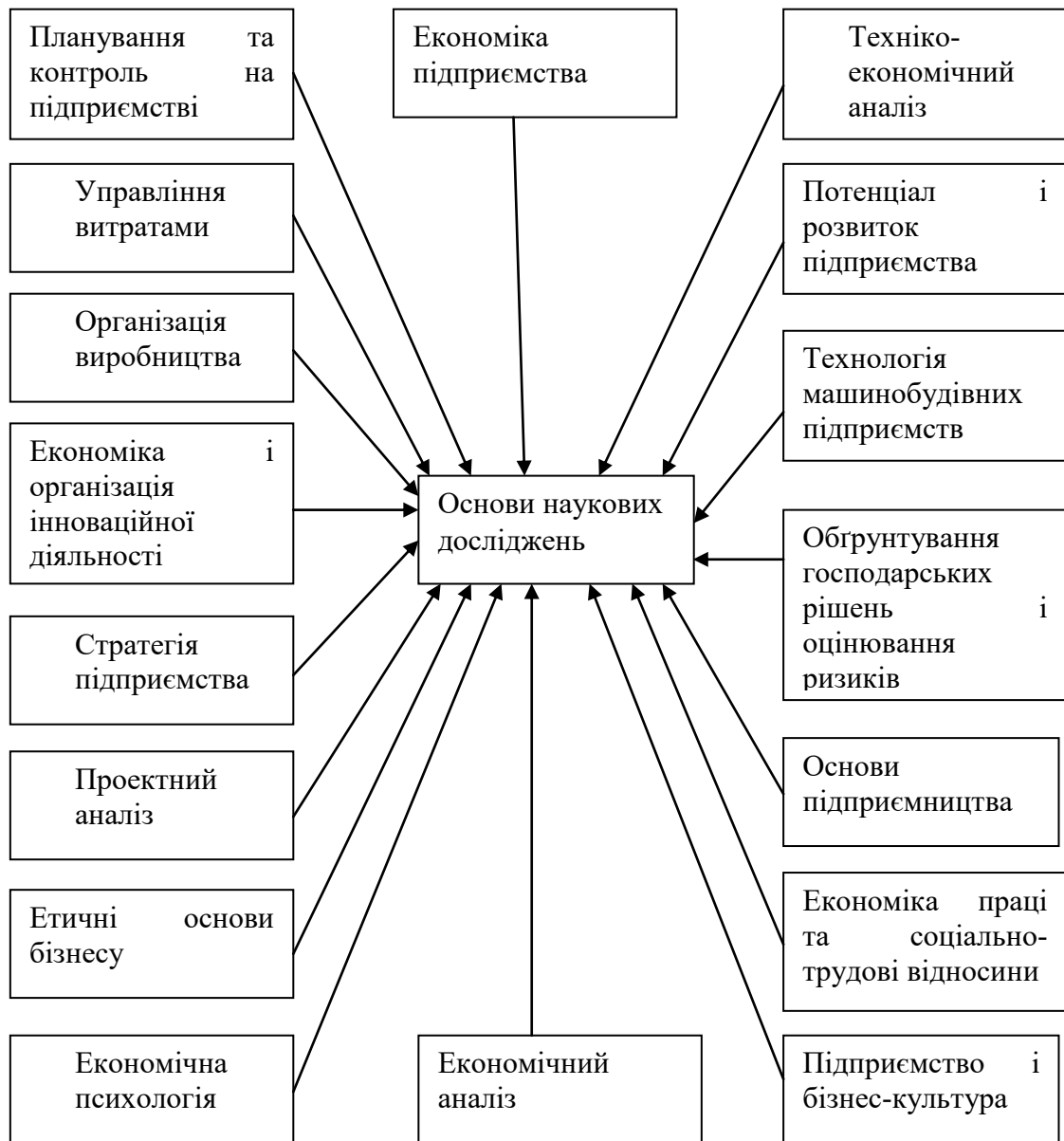

Рисунок 1 - Міждисциплінарні зв'язки дисципліни «Основи наукових досліджень»

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Поняття, організація і методи наукових досліджень
2. Інформаційне забезпечення, раціональна організація праці і оформлення результатів наукових досліджень.

Основними завданнями дисципліни є надання студентам основ знань з наукових досліджень, які вони могли б застосовувати як у практичній діяльності, так і у можливій у майбутньому науковій кар'єрі.

Після вивчення дисципліни ви будете : *знати:*

- закономірності розвитку науки;
- основи організації наукового дослідження;
- особливості розумової праці і якості науковця, які необхідно розвивати у собі;
- основні методики наукового дослідження;
- методи збору і аналізу наукової інформації;

вміти:

- формулювати мету і завдання наукового дослідження;
- здійснювати пошук наукової інформації з досліджуваної теми;
- обирати і застосовувати відповідні методи наукових досліджень;
- обробляти отримані результати;
- зіставляти результати розрахунків з теоретичними передумовами;
- формулювати результати та висновки дослідження;
- оформляти магістерську роботу у відповідності з діючими вимогами;
- складати звіт чи доповідь, статтю за результатами наукового

дослідження.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин/1,5 кредити ECTS.

Мета курсу – навчити студентів – майбутніх магістрів з економіки - самостійно ставити і вирішувати нові науково-практичні завдання та творчо використовувати досягнення науки і техніки у практичній діяльності.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області наукових досліджень, здатність розв'язувати задачі і проблеми в науковому дослідженні, визначати мету і завдання дослідження, обирати відповідні методи, оцінювати результати);

2. Загальнокультурну компетентність (глибокі та обґрунтовані знання з основ наукових досліджень в поєднанні зі знаннями загальноекономічного наукового характеру; знання етичних принципів науки);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості з питань організації та проведення наукових досліджень; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях, які можуть мати місце в процесі навкових досліджень);

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з багатьох джерел, у тому числі Інтернету; уміння швидко знаходити потрібну інформацію, необхідну для виконання наукових досліджень; робота з комп'ютером на рівні користувача, створення РРТ-презентацій);

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом участі у дискусіях, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (розвинення у студента якостей, необхідних для молодого науковця, а саме – таких як цілеспрямованість, працелюбність, багатознання, ініціатива, абсолютна чесність у роботі, критичне осмислення досягнень науки, допитливість, спостережливість, почуття нового, пунктуальність, ретельність, відповідальність і надійність, комунікабельність, доброзичливість).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Ви хочете у майбутньому займатися науковими дослідженнями? Мрієте вступити до аспірантури і стати вченим? Цікавитесь новітніми досягненнями науки та методами наукових досліджень? Тоді цей курс саме для вас!

Після вивчення курсу ви будете знати суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження, етапи становлення і розвитку науки, сутність, цілі і функції науки, формування вченого як особистості і режим його праці, організацію науково-дослідної роботи, ви навчитеся використовувати загальнонаукові, конкретно-наукові та спеціальні методи наукових досліджень: абстрагування і конкретизація, індукцію та дедукцію, аналіз і синтез, та багато інших, шукати наукові матеріали, робити огляд літератури, виконувати наукові дослідження, оцінювати їх результати та ефективність, та багато іншого.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з лютого по червень, дає студентам глибоке розуміння сутності створення та ведення інтелектуального бізнесу та практичні рекомендації з його організаційного та методичного забезпечення.

Кількість кредитів ECTS – 1,5.

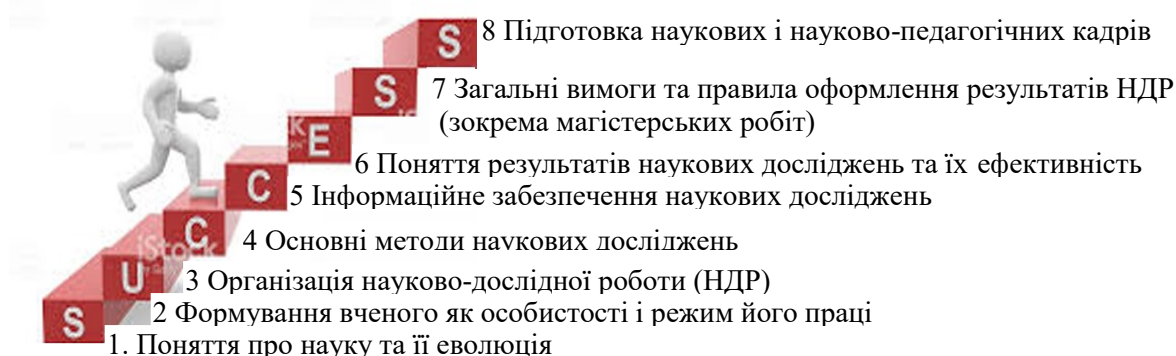
Лекції – 15 годин.

Практики – 15 годин.

Самостійна робота – 15 годин.

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні (групові та індивідуальні) завдання в галузі наукових досліджень. Крім того, передбачається виконання та захист індивідуального завдання з методів наукових досліджень та розрахунків показників наукової діяльності в Україні (вихідні дані за варіантами).

Теми курсу

Практичні заняття курсу передбачають виконання розрахункових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, захист рефератів (1 модуль). В кінці курсу передбачений захист індивідуального завдання.

Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку практичного заняття. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення:

- 1 Які якості є важливішими для науковця і чому?
- 2 Які методи економічного дослідження ви знаєте?
- 3 У чому полягає сутність методу моделювання і як він застосовується в економіці?
- 4 Як організувати роботу з науковою літературою. Назвіть основні завдання огляду літератури
- 5 Які вимоги висуваються до нової теорії?
- 6 Хто є суб'єктами наукової діяльності?
- 7 Якою є мотивація наукової праці?
- 8 Чи етичним є клонування людини? Використання стовбурових клітин?

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче.

А. План лекцій, практичних і лабораторних занять

Тиждень	Кільк.	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних, семінарських занять	Графік контролю		
					д/р	д / з	к П
1		ТЕМА 1. Поняття про науку та її еволюція	2	ТЕМА 1. Поняття про науку та її еволюція			
2		ТЕМА 2 Формування вченого як особистості і режим його праці		ТЕМА 2 Формування вченого як особистості і режим його праці	2		
3		ТЕМА 3 Організація науково-дослідної роботи (НДР)	2	ТЕМА 3 Організація науково-дослідної роботи (НДР)			
4		ТЕМА 4 Основні методи наукових досліджень		ТЕМА 4 Основні методи наукових досліджень	2		
5		ТЕМА 5 Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2	ТЕМА 5 Інформаційне забезпечення наукових досліджень			
6		ТЕМА 6 Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження		ТЕМА 6 Раціональна організація праці в процесі наукового дослідження	2		
7		ТЕМА 7 Загальні вимоги та правила	2	ТЕМА 7 Загальні вимоги та правила			

	оформлення результатів НДР (зокрема магістерських робіт)		оформлення результатів НДР (зокрема магістерських робіт)			
8	ТЕМА 8 Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів		ТЕМА 8 Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів	2		
9			ЗАХИСТ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ	2		

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати тему реферата (1 модуль), який він повинен захистити публічно, бажано з презентацією;
- Студентам пропонується індивідуальне завдання з методів наукових досліджень та розрахунків показників наукової діяльності в Україні (вихідні дані за варіантами).

Тематика рефератів

1. Поняття про науку, її роль у розвитку суспільства.
2. Цілі та задачі наукового дослідження.
3. Експериментальні дослідження.
4. Структура та класифікація науки.
5. Об'єкт і предмет дослідження.
6. Експертний метод дослідження.

7. Наукові дослідження: поняття, види та форми організації.
8. Джерела інформації для наукових досліджень.
9. План наукового дослідження.
10. Підготовка наукових кадрів.
11. Основні відділи бібліотеки.
12. Перспективний план дослідження.
13. Основні принципи і прийоми організації наукової праці студентів. Роль і задачі НДРС.
14. Форми та методи роботи з книгою.
15. Робочий план дослідження.
16. Форми залучення студентів до навчально-дослідної роботи (НДРС), їх зміст.
17. Складання конспекту.
18. Архітектура наукової роботи (анотація, вступ, теоретична та практична частини, розрахунок ефективності, висновки, тощо).
19. Раціональна організація розумової праці дослідника.
20. Узагальнення, відбір та обробка інформації.
21. Методика написання наукової статті.
22. Наукові напрямки досліджень у економіці.
23. Об'єкти наукових досліджень та їх класифікація.
24. Гіпотеза та її доказ.
25. Вибір теми наукового дослідження: фактори, прийоми та засоби.
26. Загальнонаукові методи дослідження.
27. Обробка наукової інформації.
28. Критерії вибору і обґрунтування теми наукового дослідження.
29. Задачі і методи теоретичного дослідження.
30. Науковий експеримент: ціль, задачі, методика проведення.

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали. **Максимальна сума становить 10 балів** (за 1 модуль) та 12 балів (за 2 модуль) відповідно.

Практичні заняття:

Оцінюються за відповідями та ступенем залученості у дискусії (до 5 балів).

Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, відповідно, 25 балів за 1й модуль та 30 балів за 2й модуль.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (у 1 семестрі) **оцінюється у 25 балів**; виконання та захист індивідуального творчого завдання (у 2 семестрі) **оцінюються у 18 балів**.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (25 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 1,6 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль**.

Іспит

- Студент отримує підсумкову оцінку за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент отримав оцінку В чи Д і не погоджується з нею, він може скласти іспит та підвищити її до А та С відповідно. Перелік питань до іспиту наведено у додатку А.

Команда викладачів:

Назаренко Ірина Леонідівна (http://kart.edu.ua/staff/nazarenko_il) – лектор з питань інноваційного розвитку, інтелектуального бізнесу та бізнес-тренінгів в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.07.04 - «Економіка транспорту і зв'язку» в УкрДУЗТ у 2001 році.

У 2004 – 2005 рр. успішно виконала наукові дослідження по гранту Президента України на тему «Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств» за договором №Ф8/302 – 2004 від 22.11.2004 р., №держреєстрації 0105U000900. За результатами гранта спрямовані листи Президенту України та у Міністерство економіки України.

Напрямки наукової діяльності: інноваційний розвиток підприємства, інноваційна інфраструктура регіону; інтелектуальний капітал підприємства; бізнес-планування, бізнес-моделювання; економічна безпека підприємства та залізничного транспорту; економічний потенціал підприємства; оцінка кадрового та інноваційного потенціалу підприємства; застосування вартісної концепції управління на підприємствах залізничного транспорту та ін.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток А

Питання до іспиту з дисципліни „Основи наукових досліджень”

- 1 Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження
- 2 Етапи становлення і розвитку науки
- 3 Сутність, цілі і функції науки
- 4 Основні поняття науки, їх характеристика
- 5 Класифікація наук в Україні
- 6 Виховання творчих здібностей майбутнього вченого
- 7 Основні риси працівника науки
- 8 Особливості розумової праці
- 9 Організація творчої діяльності вченого
- 10 Робочий день науковця
- 11 Структура управління науковою діяльністю в Україні
- 12 Пріоритетні напрямки розвитку науки в Україні
- 13 Класифікація та етапи НДР
- 14 Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження
- 15 Конкретизація проблеми дослідження
- 16 Планування наукового дослідження
- 17 Поняття наукового методу та його основні риси
- 18 Система методів і принципів дослідження
- 19 Загальнонаукові методи
- 20 Конкретно-наукові методи наукового дослідження
- 21 Методи економічного дослідження
- 22 Сутність і види науково-технічної інформації
- 23 Методи пошуку і збору наукової інформації
- 24 Аналіз та інтерпретація інформації
- 25 Організація роботи з науковою літературою
- 26 Форми обміну науковою інформацією
- 27 Поняття результатів наукових досліджень
- 28 Стадії наукових досліджень та їх формалізація
- 29 Вимоги щодо результатів наукової діяльності
- 30 Оцінка результатів наукової діяльності, їх ефективність
- 31 Мова і стиль наукової праці
- 32 Межі запозичення та використання робіт інших дослідників
- 33 Загальні вимоги до оформлення наукової праці
- 34 Наукова публікація: сутність, методика написання і оформлення
- 35 Наукова доповідь: сутність, методика написання і оформлення
- 36 Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні
- 37 Як розраховується економічний ефект наукових досліджень?
- 38 Вчені ступені та вчені звання
- 39 Етичні норми і цінності науки
- 40 Охарактеризуйте зміст внутрішньої та зовнішньої оцінки результатів наукової діяльності
- 41 Розкрийте зміст понять: наукова ідея, гіпотеза, закон, судження, умовивід, теорія
- 42 Назвіть різницю між проміжним, побічним, „сирим” та сумнівним результатами
- 43 Які вимоги висуваються до нової теорії?
- 44 Хто є суб'єктами наукової діяльності?
- 45 Якою є мотивація наукової праці?
- 46 Назвіть особливості наукової праці
47. Назвіть найбільш характерні психологічні риси особистості вчених.

48. Які вимоги до організації розумової праці вченого?
49. Що відноситься до науково-дослідної роботи студентів? Назвіть мету і задачі науково-дослідної роботи студентів
- 50 Розкрийте правила планування робочого дня, тижня, місяця, року науковця
- 51 Які якості є важливішими для науковця і чому?
- 52 Розкрийте послідовність робіт з вибору теми дослідження
- 53 Назвіть і охарактеризуйте методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження
- 54 Назвіть і охарактеризуйте методи теоретичного дослідження
- 55 Які методи економічного дослідження ви знаєте?
- 56 У чому полягає сутність методу моделювання і як він застосовується в економіці?
- 57 Чим відрізняється метод сходження від абстрактного до конкретного від методу абстрагування?
- 59 У чому відмінність звітних, літературних та нормативних матеріалів?
- 60 Як організувати роботу з науковою літературою. Назвіть основні завдання огляду літератури